

Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei

2002 - 2009

VARGA LAJOS

Agroport-D Kft.

BEVEZETÉS

A dohánytermesztéshez a termesztők számára a termőterület nagyságától függetlenül megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező fajta szükséges.

Ezt az igényt az AGROPORT-D Kft. (korábban AGROTAB Kft.) nemesítői munkájával igyekszik kielégíteni.

Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben. Ezt részben a korábbi években, részben a napjainkban folyó intenzív nemesítői munka teszi lehetővé.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, mely hosszú és következetes munkát igényel. A folyamatos nemesítői munkát szükségessé teszi a kórokozó populáció összetételének, másrészt a dohánytermesztés körülményeinek változása.

A folyamatos fajta előállítást az is indokolja, hogy a termesztők és a gyártók által elvárt és kívánatosnak tartott valamennyi tulajdonság egy adott fajtába történő optimális szintű beépítése – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit már számos kiadványban, bemutatón, üzemi kísérletben ismertettük. A fajták összehasonlító vizsgálatáról, értékeléséről az elmúlt években a saját és a MADOSZ honlapján jelentettünk meg adatokat.

Jelen munkánkban a virginia típusú államilag elismert fajtáinkkal és egy fajtajelölttel végzett kisparcellás, módszeres kísérletünk 2009. évi eredményeiről számolunk be. A fajták eredményeinek jobb összehasonlíthatósága és értelmezhetősége érdekében a 2002-2008. évek adatait is közöljük.

A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK RÖVID ISMERTETÉSE

A vizsgálatokat 2002 és 2006 között pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja meszet a szántott rétegben nem tartalmaz, közepesen savanyú. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az AL-P₂O₅ és az AL-K₂O tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utal.

A 2002-2006 között felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-40 kg/ha, P₂O₅: 0 kg/ha, K₂O: 150-180 kg/ha.

A 2007-es évtől kezdődően kísérleteinket Pallagtól 6 km-re a Gáspár György kertben állítottuk be.

A talaj csernozjom jellegű homok, hasonlóan a pallagi területhez, de nitrogénnel jobban ellátott. Az elővetemény tritikálé volt. 2009-ben, hasonlóan az előző évekhez, csak nitrogén és kálium került kijuttatásra: N: 30 kg/ha, P₂O₅: 0 kg/ha, K₂O: 185 kg/ha.

A 2009-as év időjárása a dohánytermesztés szempontjából a kedvezőtlenebb évjáratok közé sorolható. A tenyészidőben lehullott csapadékmennyiség elmaradt a sokévi átlagtól, és eloszlása sem volt megfelelő, a hosszú száraz időszakok magas hőmérséklettel párosultak. A csapadékhiány már az ültetésnél és az azt megelőző talaj-előkészítésnél gondot okozott, ami miatt az öntözést már az ültetés előtt el kellett kezdeni. A tenyészidőszak alatt 6 alkalommal végeztünk öntözést, öntözésenként 20-25 mm vizet kijuttatva.

A kísérlet elrendezését és a kísérletben szereplő fajták kiválasztását a korábbi évek metodikájához igazítottuk. A kisparcellás kísérleteket négy ismétlésben, 50 töves parcellákon állítottuk be három általunk nemesített, államilag elismert virginia fajtával (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19), egy fajtajelölttel (Hevesi 20) és a PVY fogékony Virginia Delcrest kontrollal. A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejezés, kacsmentesítés) minimális növényvédelem mellett. A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 4 alkalommal végeztük. A törésenkénti levélanyag szárítása egy szárítóban történt, a szárítási rezsimet az átlaghoz igazítva.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

2009-ben a burgonya y vírusnyomás a kísérleti területen közepes volt, viszont a PVY fertőzöttség a Coresta PVY kísérletben a fogékony virginia fajták átlagban közel 45%-os, míg a rezisztenseké 4% volt.

A VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatokba rendezve közöljük, szöveges értékelés nélkül. A gyakorlat számára érdekes adatokból összesen öt táblázatot készítettünk, melyek közül háromban az elmúlt évek kísérleti eredményeit is közöljük. Ezek információt szolgáltatnak virginia típusú fajtáink száraz- és zöldsúly alakulásáról (1. táblázat), a fajták termelői minőségéről (2. táblázat) és burgonya y vírus fertőzöttségről (3. táblázat). A 4. és az 5. táblázat virginia típusú fajtáink betegség ellenállóságáról és főbb agronómiai tulajdonságairól tájékoztat, a korábbi évek vizsgálati eredményeinek figyelembe vételével.

1. táblázat A virginia típusú fajták zöld és szárazsúly adatainak alakulása, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2009)

Fajta	Zöld és szárazsúly [t/ha]							
	2002	2003	2004	2005 ²	2006	2007 ³	2008	2009
Hevesi 9	21,9 / 3,5	18,8 / 3,3	15,2 / 2,8	14,3 / -	18,9 / 4,4	17,6 / 3,2	22,5 / 3,7	17,3/3,0
Hevesi 17	24,1 / 3,6	19,4 / 3,4	17,6 / 2,9	13,0 / -	17,9 / 3,9	17,2 / 3,4	20,4 / 3,8	17,0/3,2
Hevesi 19	24,4 / 3,7	21,0 / 3,5	18,0 / 3,1	14,3 / -	21,7 / 4,2	19,9 / 3,4	23,5 / 3,4 ⁴	17,5/3,0
Hevesi 20 ¹	-	-	15,6 / 2,8	12,6 / -	20,8 / 4,8	16,5 / 3,3	18,2 / 3,0	15,0/2,8

¹ Fajtajelölt

² Zöldsúly adatok (erősen talajfoltos területen, csak tájékoztató adatok)

³ Erősen heterogén, talajfoltos területen

⁴ Szárítási hiba miatti szárazsúlyvesztés, csak tájékoztató adat

2. táblázat A virginia típusú fajták termelői minősége, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2009)

Fajta	Bv+B1 osztály aránya [%]							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ²	2008	2009
Hevesi 9	79,4	75,8	84,4	96,4	57,0	33,9	89,8	97,4
Hevesi 17	75,5	59,6	85,9	84,4	66,8	40,8	80,4	93,1
Hevesi 19	81,7	89,8	84,5	84,9	68,9	61,8	95,2	81,6
Hevesi 20 ¹	-	-	84,4	79,7	64,2	43,6	95,0	75,6

¹ Fajtajelölt

² Erősen heterogén, talajfoltos területen

3. táblázat A virginia típusú fajták PVY fertőzöttsége a tenyészidő végén, Debrecen-Pallag (2002-2006), Gáspár György kert (2007-2009)

Fajta	Burgonya y vírus fertőzöttség [%]							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
V.Delcrest ¹	46,2	13,50	81,2	24,3	0	14,4	84,0	19,5
Hevesi 9	4,3	0	5,8	0,5	0	0	14,0	1,0
Hevesi 17	3,3	0	0,5	1,0	0	0	9,0	0,3
Hevesi 19	0,5	0	2,3	0	0	0	9,0	0,5
Hevesi 20 ²	-	-	5,6	0	0	0	28,0	2,0

¹ PVY-nal szemben fogékony kontroll

² Fajtajelölt

4. táblázat A virginia típusú dohányfajták betegségellenállóságának összefoglalása

Fajta	Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése				
	<i>burgonya y vírus</i>	<i>dohány mozaik vírus</i>	<i>fekete gyökér-rothadás</i>	<i>alternária</i>	<i>peronosz-póra</i>
Hevesi 9	jó	fogékony	jó	közepes	közepes
Hevesi 17	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 19	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 20 ¹	közepes	nagyon jó	közepes	közepes	közepes

¹ Fajtajelölt

5. táblázat A virginia típusú dohányfajták főbb agronómiai tulajdonságainak összefoglalása

Fajta	Érés idő	Talajigény	N igény	Száríthatóság
Hevesi 9	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 17	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Mérsékelt közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Hevesi 19	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 20 ¹	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik

¹ Fajtajelölt

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerző három államilag elismert virginia típusú dohányfajta (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) és egy fajtajelölt (Hevesi 20) kisparcellás összehasonlító vizsgálatának 2009. évi eredményeit közli táblázatokba rendezve a korábbi évek adataival együtt.

IRODALOMJEGYZÉK

VARGA L. – NAGY GY. (2008): Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei, 2002 – 2008
http://www.madosz.hu/fileok/File/Agroport%20anyagok/Virginia_Agroport-D_2008.pdf

RESULTS OF COMPARATIVE STUDIES ON AIR-CURED TYPE TOBACCO VARIETIES 2002 – 2009

LAJOS VARGA
Agroport-D Ltd.

SUMMARY

The author review the results of the comparative small plot trial in 2009, involved three registered flue-cured type tobacco varieties (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) and one variety candidate (Hevesi 20). The results are arranged in tables with the results of previous years.